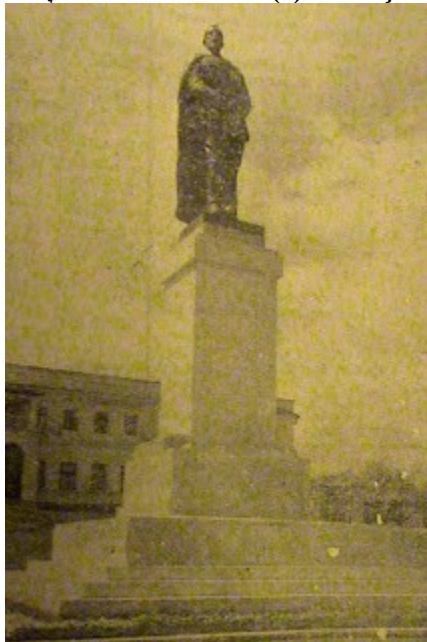

Curățirea Basarabiei (I) Renașterea

Statuia Regelui Ferdinand la Chișinău

Motto:

*„Limba noastră-i foc ce arde
Într-un neam, ce fără veste
S-a trezit din somn de moarte
Ca viteazul din poveste.”*

Limba noastră, de Alecu Matevici, preot și poet basarabean mort de tifos pe frontul Moldovei în august 1917

Trupele române, strânse în bucata ce mai rămăsese din România la sfârșitul lui 1917, respectiv nordul Moldovei, făceau față cu succes trupelor rusești bolșevizate puse pe jaf și anarhie, ba chiar pe instaurarea comunismului în România prin arestarea regelui și executarea guvernului. Prin luptele grele de la Galați, Fălticeni, Mihăileni, Pașcani și alte părți au reușit dezarmarea și evacuarea celor peste un milion de ruși din țară (vezi [Primele lupte cu bolșevicii](#)) în doar o lună și jumătate. În timp ce la vest de Prut se dădeau lupte și se petreceau aceste lucruri, Basarabia era la marginea prăpastiei.

Revoluția rusească

Se împlinise mai bine de un secol de stăpânire rusească în Basarabia, ocupată de la 1812. Cum le era obiceiul, autoritățile ruse la început au lăsat organele locale de conducere, sub forma unei autonomii locale conduse de boierii moldoveni, pentru ca în câțiva ani să desființeze autogovernarea transformând Basarabia într-o gubernie rusească, în care începuse să se manifeste cea mai dură formă de împilare și rusificare cu putință. Deznaționalizarea era mult mai dură ca și cea a românilor din Ardeal, astfel se poate explica cum de au reușit în o sută de ani mai mult decât ungurii în nouă sute. Învățăământul, biserica, administrația, totul era în limba rusă, vorbită doar de slujbașii și coloniștii aduși aici cu zecile de mii, pentru a face să dispară cu desăvârșire orice element românesc, la fel cum rușii și apoi sovieticii au făcut să dispară zeci de popoare despre care a rămas doar amintirea. Boierii care nu se rusificau erau trimiși în Siberia sau nevoiți să se refugieze dincoace de Prut. Tatălui marelui cărturar Bogdan Petriceicu Hașdeu, Alexandru Hașdeu, nu i s-a permis să vină în România pentru a-și ridica titlul de membru al Academiei Române, în timp ce fratele mai mare și-a sfârșit zilele în Siberia pentru vina de a fi român. Bogdan Petriceicu Hașdeu a reușit să vină în România unde a devenit cea mai importantă personalitate culturală românească a secolului XIX.

În timpul revoluției eșuate de la 1905-1906 au avut moldovenii de la est de Prut prima zvârcolire naționalistă mai serioasă, atunci apărând primele ziare în limba română după aproape o sută de ani (cu caractere chirilice), atunci afirmându-se în arena luptei pentru renașterea națională mai mulți patrioți basarabeni care vor deveni baza Partidului Național Moldovenesc zece ani mai târziu, deoarece revoluția a fost înăbușită (Pantelimon Halipa, Ion Pelivan, E. Catelli, Ștefan Ciobanu, Anatolie Moraru, Simion Murafa, episcopul Gurie Grosu și mulți alții).

După trei ani de război mondial, în martie 1917 izbucnește revoluția care l-a detronat pe țarul Nicolae al II-lea. Guvernul Kerenski decide continuarea războiului, dar este prea slab pentru a stăpâni anarhia care se extinde inclusiv în cadrul forțelor armate. Acestea erau condițiile în care românii au fost nevoiți să ducă bătăliile decisive din vara lui 1917 de la Mărăști, Mărășești și Oituz, alături de aliații ruși care părăseau pozițiile de la primele focuri. Totuși, au fost ruși care au luptat eroic, mai ales unitățile încadrate cu soldați basarabeni, trimise pe frontul românesc pe motiv că în apropierea căminelor lor de peste Prut vor lupta cu mai mare bravură, fapt care s-a dovedit în practică. Așa a fost cazul diviziei a XIV-a ruse, formată din basarabeni, precum și a artileriei ruse la Mărășești, încadrată în mare parte cu basarabeni. Chiar comandantul artileriei ruse, generalul Grigoriev, a fost ucis în luptă și conform dorinței sale a fost înmormântat alături de cei cu care a luptat. Astăzi își doarme somnul de veci în Mausoleul de la Mărășești, alături de generalul Eremia Grigorescu, alt erou de la Mărășești, mort de gripă spaniolă în 1919.

Dar participarea basarabenilor la luptă alături de trupele române, pe teritoriul românesc, a avut efecte pe care conducerea rusă nu le-a anticipat. Trăind alături de soldații români, de civilii români, basarabeni s-au convins că erau același popor, cu nimic diferiți unii de alții. Redeschimbarea conștiinței naționale se petrecea și pe teritoriul Basarabiei, pe unde se scurgeau refugiații români sau veneau voluntarii ardeleni și bucovineni în detașamente de luptă constituite din foștii prizonieri luați de ruși de la armata austro-ungară. În timpul foametei și epidemiei de tifos din nordul Moldovei rămas liber în iarna 1916-1917, grânele de pe teritoriul basarabean au salvat România, tot acolo au fost duse imense cirezi de vite și oi evacuate din teritoriul ocupat. Medici și civili basarabeni au plecat la Iași și în alte puncte pentru a lupta împotriva tifosului și mulți au căzut victimă epidemiei, chiar și marele poet basarabean Alexei sau Alecu Mateevici, autorul poeziei „Limba noastră”.

Pentru a scoate Rusia din război, germanii organizează deplasarea lui Lenin în Rusia într-un vagon sigilat. Ajuns la Sankt Petersburg, acesta își organizează adepții și reușește lovitura de stat bolșevică din noiembrie 1917, numită apoi în istoriografia sovietică Marea Revoluție Socialistă din Octombrie (după calendarul vechi). Apoi decide încheierea războiului, pentru a se concentra asupra cuceririi puterii în Rusia și instaurării regimului bolșevic. Lenin s-a aliat cu oricine și apoi i-a anihilat la momentul potrivit, așa a făcut cu menșevicii, cu marinarii răsculați din Kronstadt sau cu Ucraina. La fel, a îndemnat republicile foste ruse să-și manifeste autonomia, pentru a le strivi tot la momentul oportun, cum a fost cazul în Ucraina, Georgia, Armenia, Azerbaidjan și cum va încerca în Basarabia. Fiindcă Lenin și Trotsky aveau planuri mari, gândeau revoluția permanentă care trebuia realizată inclusiv cu forța armelor Armatei Roșii până ce întreg globul va deveni sovietic. Dar după eșecurile din Polonia în 1920 și în Ungaria, România și Basarabia mai devreme, teoria lui Stalin a devenit preponderentă, cea a consolidării revoluției proletare într-un stat până ce restul vor deveni pregătite. De fapt, până ce URSS va deveni pregătită să le înghită, ceea ce s-a petrecut începând cu deceniul patru al secolului XX, până atunci URSS asigurându-și stăpânirea în Siberia, strivirea contrarevoluționarilor albi Denikin și Kolceak, și o înarmare corespunzătoare. Două țări au anulat planul lui Lenin și Trotsky. Acestea au fost România și Polonia.

România a făcut-o prin curățarea propriei țări de bolșevici, apoi în 1919, de stăpânirea bolșevismului unguresc al lui Bela Kuhn (vezi [Războiul româno-ungar de la 1919 \(III\) De la Tisa la Budapesta](#) și cele două precedente) Mai mult, românii au anulat tentativele de bolșevizare apărute în 1918 în Viena și Praga (vezi capitolul „Viena și Praga sub stăpânire românească” din articolul [Revoluția din Ardeal și gărzile naționale române \(I\)](#)). Polonia, prin lupta de pe Vistula, numită și miracolul de pe Vistula, a oprit ofensiva sovietică asupra Varșoviei în 1920. Dar până atunci, România va elibera Basarabia, și nu oricum, ci prin baioneta soldatului țaran care l-a oprit pe Mackensen, i-a îngenuncheat pe cei mai buni soldați din lume, a câștigat respectul lumii întregi, și care mai apoi va face strajă la Nistru și va intra în singura capitală inamică ocupată de Antanta, Budapesta, atârând în vârful Palatului Parlamentului ungar opinca care l-a adus pe acest soldat

țaran până aici, din negura istoriei, de la Sarmisegetusa până la Budapesta (vezi [Cum au pus românii opinca pe Parlamentul de la Budapesta](#)).

Dificultățile recuperării istoriei deturnate

Istoria noastră a fost furată, ciuntită, deturnată de zeci de ani de minciuni sau atitudini care subestimează rolul românilor în evenimentele istorice, punând sub semnul întrebării inclusiv ideea continuității pentru a induce în subliminalul colectiv psihologia unor tolerați, a unui popor de sclavi, cu atât mai ușor de condus și de manipulat. Cei care au încercat și în mare parte, în unele părți au și reușit aceasta, nu au făcut-o singuri. Nu au fost doar străini, n-ar fi reușit singuri, cozile lor de topor au fost români, care s-au pus în slujba dușmanului nu din precepte filozofice sau după vorba „capul plecat sabia nu-l taie”, ci pentru mărunte și iluzorii, de cele mai multe ori, beneficii personale, fie că vorbim de cele materiale sau de satisfacerea orgoliului sau poftei de putere. Spuneam că au fost iluzorii de cele mai multe ori, fiindcă multe din aceste cozi de topor au fost eliminate tocmai de tovarășii de drum care s-au scuturat de ele ca de niște unelte devenite nefolositoare, cazul lui Lucrețiu Pătrășcanu nefiind singular. Cozile de topor apar și se manifestă chiar și în ziua de astăzi, cele mai vizibile fiind cele sub forma unui Voronin sau Vasile Stati și mulți alții.

Basarabia a avut soarta cea mai crudă și din acest punct de vedere, al spălării identității. Propaganda antiromânească, prin care se încearcă inventarea unui alt popor, cel moldovenesc diferit de cel român, se continuă deșănțată, vizibilă, la ordinea zilei. Și basarabeni nu au mijloace să se apere, istoria lor și a românilor este pervertită aici de generații, și mare parte din documentele pe care s-ar baza o cercetare istorică la Chișinău au fost distruse sau furate de ocupațiile rusești din 1940 sau după 1944. Chiar și în România au dispărut o mulțime dintre acestea, iar actualii istorici, majoritatea, nu au interes să desfășoare o activitate reală de scoatere la lumină a celor rămase, și sunt multe. Întrebați de ce acest dezinteres, ți se răspunde invariabil, lipsa de fonduri. De parcă Eminescu, Coșbuc, Negruzzi sau Hașdeu s-au uitat la fonduri când au cercetat prin arhive prăfuite sau biblioteci insalubre.

Spuneam că mare parte din documentele de arhivă s-au pierdut sau au fost distruse de comuniști sau de alți inconștienți. Cu atât mai mare mi se pare meritul unor mari români, de la simpli martori până la participanții de marcă la unele evenimente, care, atâția câți au scăpat din închisorile comuniste, revenind acasă, bătrâni și bolnavi, cu sănătatea zdruncinată iremediabil, s-au apucat să-și scrie mărturiile cum s-au priceput mai bine, știind că nu vor putea fi publicate niciodată în timpul vieții lor scurte care le-a mai rămas, dar cu încredere în viitorul românilor, pentru a lăsa mărturie și a combate minciunile propagate pe toate canalele disponibile. Hăituiți de securiști, care le confiscău când reușeau toate documentele, acești martiri ai neamului s-au martirizat încă o dată pentru a lăsa mărturie cu atât mai valoroase cu cât au fost scrise cu limbă de moarte.

Așa a apărut la noi, după 1990, ca parte a literaturii de sertar, memorialistica de sertar, multe din ele salvate ca prin minune, dar câte altele nu s-au pierdut? „România în al doilea război mondial”, operă a lui Constantin Kirițescu, cunoscut mai ales pentru cartea sa „România în războiul mondial”, scrisă în anii dictaturii staliniste pe baza discuțiilor cu foști diplomați și ofițeri, a fost considerată pierdută, autorul arestat și anchetat tocmai pentru aceste întâlniri, dar după ce a fost eliberat a continuat să scrie până la moartea sa în 1965. Fiul său a crezut manuscrisul pierdut definitiv, mai ales că locuința tatălui său a fost repartizată unor fel de fel de indivizi care mai mult au distrus-o. Dar manuscrisul a fost găsit după aproape treizeci de ani de la moartea autorului. La fel, cartea lui Vasile Harea, participant la fenomenele revoluționare din Basarabia ca și redactor la Cuvântul Moldovenesc, precum și la unirea Basarabiei cu România, manuscrisul „Basarabia pe drumul unirii” a fost salvat de un securist care în timpul percheziției și a confiscării documentelor s-a făcut că nu vede unul dintre exemplare, lăsând autorul să-și continue munca. Dar asemenea exemple au fost rare, majoritatea manuscriselor salvate s-au datorat autorilor și familiilor acestora, mai cu seamă urmașilor prin grija căroră au fost publicate după 1990. Din această categorie voi cita pe cele folosite în redactarea acestui articol, pe lângă ultimul menționat, al lui Vasile Harea, respectiv Testament pentru urmași, autori Pantelimon Halipa și Anatolie Moraru, ambii membri în Sfatul Țării la 1918, precum și istoricul Alexandru V. Boldur, „Imperialismul sovietic și România”, autorul fiind martor la revoluția rusă de la Petrograd.

Renașterea Basarabiei

Declanșarea revoluției rusești și prin aceasta scăderea autorității centrale asupra popoarelor ce compuneau imperiul țarilor a avut un rol preponderent în renașterea mișcărilor naționale ale polonezilor, balticilor, ucrainenilor, georgienilor și nu în ultimul rând a moldovenilor. O descriere amănunțită a acestei perioade, a luptei basarabenilor pentru libertate, ar fi necesară, dar depășește cu mult limitele unui articol. De aceea mă voi mulțumi să enumăr principalele evenimente, invitându-i pe cei interesați să studieze cărțile apărute pe această temă, mult prea puține față de câte ar fi necesare.

În aprilie 1917, o serie de congrese moldovenești ale țăranilor, preoților, militarilor, cer două lucruri: autonomia politică a Basarabiei și înființarea unui organ legislativ, Sfatul Țării, precum și a unui guvern basarabean. Atmosfera era entuziastă, tricolorul românesc flutura peste tot, se țineau discursuri impresionante, soldații moldoveni defilau pe străzi cu tricolorul în mână. Dar erau prea puțini și dezertorii ruși bolșevizați prea mulți.

Din luna mai 1917, se înmulțesc numărul de bande de dezertori ruși de pe front care cutreieră Basarabia, jefuiesc,ucid, violează, bande scăpate total de sub orice control. Numărul lor va crește continuu, mare parte dintre ele bolșevizându-se, ajungând la un maxim după începerea expulzării dezertorilor de pe teritoriul de la vest de Prut, decembrie 1917 – ianuarie 1918. Pentru a încerca să controleze acest fenomen, generalul rus Scerbaceev, comandantul frontului, aprobă înființarea a 16 cohorte a câte o sută de soldați moldoveni, conduse de ofițeri moldoveni pentru păstrarea ordinii. Din păcate, acest număr se dovedește insuficient față de mulțimea bandelor înarmate inclusiv cu mitraliere.

La 22 iunie 1917 delegații ostașilor moldoveni de pe toate fronturile și unitățile de rezervă pun bazele unui comitet central cu sediul la Chișinău, iar la 16 iulie reprezentanții soldaților moldoveni de pe frontul rusesc se adună la Iași și cer convocarea la Chișinău o comisie de juriști care să elaboreze un proiect de declarație a autonomiei naționale și teritoriale a Basarabiei.

La 20 iulie 1917, toate organizațiile politice naționale, precum și comitetele soldaților moldoveni de la Chișinău și Odessa resping cu indignare pretențiile Ucrainei de a îngloba Basarabia între granițele sale, trimițând protestele atât la Kiev cât și la Petrograd, cerând acestuia din urmă ca populația românească din Basarabia să fie separată de Rusia, să i se aprobe autonomia în hotarele ei istorice și etnografice.

La 28 august 1917 i se cere generalului Scerbaceev de către comitetul Central Ostășesc Moldovenesc să retragă din Basarabia unitățile de rezervă rusești și să aprobe mărirea numărului cohortelor moldovene de la 16 la 50, plus 20 de cavalerie pentru că jafurile și violențele bandelor de dezertori ruși s-au înmulțit.

Aceste evenimente se petrec chiar în timpul bătăliilor cumplite din vara anului 1917 de la Mărăști, Mărășești și Oituz, când soldații români au făcut minuni de vitejie, pe frontul de la Mărășești, patru divizii rezistând cu succes contra zece divizii dușmane, făcându-i pe inamici să muște țărâna scumpă a României.

Congresele și solicitările diferitelor pături sociale din Basarabia au continuat, toate având aceleași concluzii și rezoluții referitoare la situația imposibilă creată de bandele de dezertori, majoritatea bolșevizați. la 21 octombrie este proclamată de către primul Congres ostășesc Basarabia Republică autonomă și proclamă înființarea parlamentului, Sfatul Țării, la 23 octombrie 1917, sub președinția lui I. Inculeț, vicepreședinte Pan Halipa. Acesta se întrunește la 21 noiembrie 1917, cu reprezentanți ai tuturor organizațiilor naționale, sociale și politice, economice și profesionale. Sfatul Țării avea 120 de deputați, 86 moldoveni și 36 din minoritățile naționale, în total 120 de deputați. La 2 decembrie Sfatul țării a proclamat Basarabia Republică Democratică Federativă, iar la 8 decembrie 1917 este trimisă o delegație la Iași la reprezentanții Antantei ca să acorde ajutor militar contra barbariei din Basarabia. Dar de către cine? Armatele rusești erau în descompunere, iar după evenimentele ulterioare de la Socola (vezi articolul mai sus menționat) până și cartierul general al lui Scerbaceev era păzit de soldații români, care țineau și frontul, iar mai apoi vor scoate cu forța armelor trupele rusești din țară. Antanta promite o divizie sârbească de la Odessa și una cehoslovacă din Kiev, dar acest lucru nu se va materializa niciodată. Rămânea o singură soluție, la fel cum s-a întâmplat și în 1919 contra bolșevicilor unguri, baioneta necruțătoare a soldatului român.

Fiindcă situația în Basarabia era tragică. Vasile Harea, martor ocular: „*Armata întregi, conduse deseori de soldați aleși de masa soldățească, la sosirea într-o localitate și dând peste depozite de vin și spirtoase, le spargeau, se îmbătau într-un asemenea hal încât pierdeau tot ce era omenesc în ei și apoi pornea dezmațul care se solda cu pogromuri implicând distrugerea în averea obștească, atacarea caselor sătești și orășenești. La împotriviri răspundeau cu omoruri de oameni, cu terorizarea întregii populații localnice. Asemenea binefaceri rusești le-au cunoscut majoritatea orașelor basarabene, ca Bălți, Soroca, Orhei, Tighina, Cahul, Bolgrad, Cetatea Albă și Ismail, precum și târgușoarele Fălești, Florești, Leova, Șoldănești, Hâncești și altele, precum și foarte multe sate precum Olănești, Tuzla, Isacova, Hârbovăți etc.*” „...uneori un grup de soldați înarmați oprea camionul în stradă, ei coborau, sunau la intrare și când cineva din casă întredeschidea ușa ca să vadă cine este, era împușcat cu un foc de armă sau tras afară și acolo omorât. Odată intrați în casă imobilizau sub amenințarea armelor pe toți ai casei care asistau în tăcere la deposedarea de întregul avut aruncat în camion, căci dacă cineva se văieta era de îndată lichidat. Alteori intrau în curte aruncând câinilor alimente otrăvite și de acolo în casă...” (Vasile Harea, op. cit.).

În acest timp, existau o mulțime de organizații revoluționare care vor deveni bolșevice sau velicoruse pe teritoriul basarabean. Sovietul soldaților și muncitorilor din Chișinău, Sovietul gubernial al soldaților și muncitorilor, Comitetul executiv pentru apărarea revoluției, Comitetul pentru salvarea revoluției, Comitetul militar al revoluției din regiunea de sud, Comitetul pentru reunirea comitetelor sovietice din Basarabia, doar o parte dintre ele. Toate nu făceau nimic pentru potolirea anarhiei, ba dimpotrivă, de cele mai multe ori se raliau acestor bande scăpate de sub control. Dar cel mai important, la 28 decembrie 1917 s-a constituit la Chișinău Secția Frontului Românesc al Rumcerodului, distrusă la Iași de când cu tentativa lui Rochal de a cuceri puterea. Nu trebuie uitat că acest Rochal a stat două zile la Chișinău înainte de a-și găsi sfârșitul la Socola, timp în care a îndemnat organizațiile bolșevice să cucerească imediat puterea în Basarabia (vezi articolul sus menționat). Deci aceasta reprezenta Rumcerodul, abrevierea de la Rum (Rumânski front) cer (Cernoe More, Marea Neagră) od (Odessa), deci cele trei realități militare, frontul românesc, flota Mării Negre și teritoriul militar al Odesei.

Mai existau pe teritoriul basarabean unități mici românești, compuse de grupe de 10-20 de soldați români însărcinați cu paza unor depozite și obiective, dar ce au putut face aceștia în fața bandelor de sute de bolșevici puși pe jaf și pradă. Majoritatea au fost luați prizonieri și trimiși la Odessa, unde Cristian Rakovski a organizat detașamente de revoluționari în care i-a înglobat cu forța și pe prizonierii români, trimiși să lupte în stepile Rusiei pentru biruința revoluției bolșevice. Câți români au pierit în aceste lupte nu se va ști niciodată. Depozitele și trenurile capturate, bolșevicii le jefuiau și ce rămânea le trimiteau spre Rusia, în ideea că sunt avere rusească, chiar dacă erau cumpărate pe bani grei de către reprezentanții Antantei pentru necesitățile frontului.

Și jafurile și prădăciunile continuau, bolșevicii făcându-și menderle nederanjați de nimeni. De ce ar fi plecat, atâta timp cât mai era de pradat, de jefuit, de violat, iar traiul și vinul erau bune? Victimele acestor barbari s-au numărat cu sutele, nimeni nu a putut ține vreo evidență. Lor le-au căzut pradă nu numai cetățenii pașnici, ci chiar fruntași ai renașterii basarabene, ca și Simion Murafa și Andrei Hodorocea, uciși de bandele bolșevice la 20 august 1917, la fel cum au fost asasinați mai târziu avocații Ioan Ciordaș și Nicolae Bolcaș de către bandele ungurești bolșevizate un an și jumătate mai târziu în Transilvania. Bolșevicii au apărut la via lui Hodorocea, acolo unde el se afla alături de câțiva invitați. Ștefan Ciobanu și Vasile Harea, deși invitați, au zăbovit mai mult la mănăstirea Suruceni, altfel, în mod sigur, nu am mai fi putut vorbi despre academicianul Ștefan Ciobanu și memoriile lui Vasile Harea nu ne-ar fi parvenit niciodată. Bolșevicilor le-a ieșit în față Simion Murafa, încercând să-i potolească și să le distragă atenția de la restul invitaților care au încercat să se ascundă. A parlamentat cu ei, dar beția și setea de sânge a acestor sălbatici era prea mare. Văzându-l în uniformă militară, au tras împușcându-l în abdomen. Domnișoara Gavriliță și Andrei Hodorocea au sărit să-l panseze pentru a opri hemoragia. Bolșevicii l-au recunoscut imediat pe Hodorocea, pe cel ce umbla prin sate în costum național și cu tricolorul în mână, îndemnând românii la renașterea națională. Cu o ură atroce s-au năpustit asupra lui, potopindu-l cu lovituri cu paturi de armă și baionete. Invitații au fugit, unii au ajuns la Chișinău chemând ajutoare. Camionul cu soldați moldoveni sosiți la fața locului nu i-au mai găsit, cadavrele lor fiind aflate abia la morga spitalului. Acesta a fost sfârșitul celor doi mari patrioți moldoveni.

Chiar nepotul lui Ion Pelivan, elev în clasa a șaptea de liceu, va fi ucis de o bandă de bolșevici în primăvara lui 1918, pe motiv că purta tricoulul la reverul hainei. Acești bolșevici vor fi capturați ulterior și vor fi tratați de către trupele române conform legilor războiului. Pe scurt, au fost executați.

La sfârșitul anului 1917, după anihilarea cuibului bolșevic de la Socola, de lângă Iași, de către armata română, Rumcerodul de la Odessa ia decizia să cucerească puterea în Basarabia cu orice preț. În acest sens, trimite cu un tren spre Chișinău 50 de revoluționari pentru a organiza trupele rusești bolșevizate în debandadă de acolo și pentru a le dirija spre scopul suprem, arestarea Sfatului Țării și instaurarea puterii bolșevice în Basarabia, lucru nu prea dificil la prima vedere, din moment ce sute de mii de soldați ruși bolșevizați băntuiau țara. Dar din acești 50 de revoluționari plecați de la Odessa, doar 17 ajung la Chișinău, restul dezertând pe drum, fapt care spune multe despre disciplina acestora. De aici se deschide calea confruntărilor deschise între bolșevici și românii basarabeni, în ajutorul cărora vor sosi și trupele române care din nou vor decide soarta bătăliei cu tăișul și vârful baionetelor.

<p>Limba noastră <i>de Alecu Mateevici</i></p> <p>Limba noastră-i o comoară În adâncuri înfundată Un șirag de piatra rară Pe moșie revărsată. Limba noastră-i foc ce arde Într-un neam, ce fără veste S-a trezit din somn de moarte Ca viteazul din poveste. Limba noastră-i numai cântec, Doina dorurilor noastre, Roi de fulgere, ce spintec Nouri negri, zări albastre.</p> <p>Limba noastră-i graiul pâinii, Când de vânt se mișcă vara; În rostirea ei bătrânii Cu sudori sfințit-au tara. Limba noastră-i frunza verde, Zbuciumul din codrii veșnici, Nistrul lin, ce-n valuri pierde Ai luceferilor sfeșnici. Nu veți plânge-atunci amarnic, Că vi-i limba prea săracă, Și-ți vedea, cât îi de darnic Graiul țării noastre dragă.</p>	<p>Limba noastră-i vechi izvoade. Povestiri din alte vremuri; Și citindu-le 'nșirate, - Te-nfiori adânc si tremuri. Limba noastră îi aleasă Să ridice slava-n ceruri, Să ne spuie-n hram și-acasă Veșnicele adevăruri. Limba noastră-i limba sfânta, Limba vechilor cazanii, Care o plâng si care o cântă Pe la vatra lor țărani.</p> <p>Înviați-vă dar graiul, Ruginit de multa vreme, Ștergeți slinul, mucegaiul Al uitării 'n care geme. Strângeți piatra lucitoare Ce din soare se aprinde - Și-ti avea în revărsare Un potop nou de cuvinte. Răsări-va o comoară În adâncuri înfundată, Un șirag de piatra rară Pe moșie revărsată.</p>
---	--

Bibliografie:

Ștefan Ciobanu, Unirea Basarbiei, Editura Alfa, Iași, 2001

Pantelimon Halipa, Anatolie Moraru - Testament pentru urmași, Editura Hyperion, Chișinău, 1991

Vasile Harea, Basarabia pe drumul unirii, editura Eminescu, 1995

Alexandru Boldur, Imperialismul sovietic și România, Editura Militară, București, 2000

Alexandru Boldur, Istoria Basarabiei, ediția a doua, Editura Victor Frunză, București, 1992

<http://cristiannegrea.blogspot.ro/2011/05/curatirea-basarabiei-i-renasterea.html>